

**„Dyrektor, wychowawca, nauczyciele, specjaliści organizatorami
kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej
w szkole”**

Barbara Łaska

starszy wizytator

Wydziału Strategii i Kadr

Kuratorium Oświaty w Łodzi

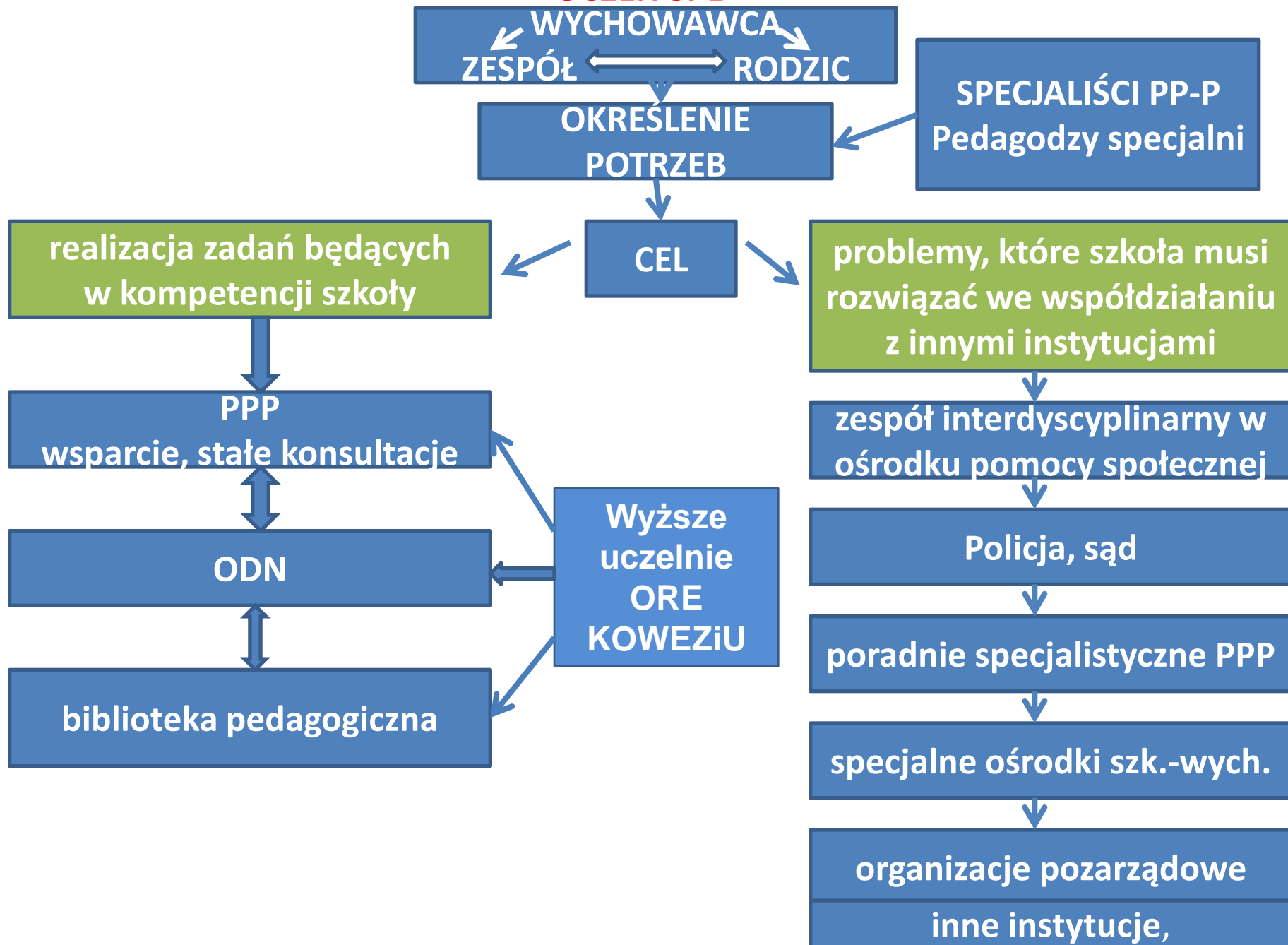
Centrum Rozwoju i Edukacji w Łodzi

Łódź, dnia 6. lutego 2014 r.

Działania Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Brzezinach w zakresie wsparcia udzielnego dzieciom 5 i 6 letnim

1. Porozumienie z przedszkolem, określenie zasad współpracy (*obie strony muszą chcieć*)
2. Spotkania pracowników poradni z nauczycielami przedszkola i rodzicami
3. Kompleksowa pomoc:
  - badania przesiewowe ryzyka dysleksji,
  - badania przesiewowe zmysłów – wzrok, słuch, mowa,
  - wsparcie nauczycieli w diagnozie wstępnej,
  - diagnozy poszerzone w poradni,
1. Udział pracowników poradni w zebraniach z rodzicami na temat dojrzałości szkolnej dzieci,
2. Szkolenie Rady Pedagogicznej – budowanie strategii na rzecz dziecka z zaburzeniami zachowania.
3. Wspólne planowanie dalszych działań i form realizacji zadań – dyr. por i dyr. przedszkola (*indywidualizacja pracy z placówką*)

UCZEŃ SPE

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 12 maja 2011 r.

w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach

(Dz. U. Nr 109, poz. 631)

§ 26.

Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy

współpracuje ze szkołami ogólnodostępnymi

w zakresie diagnozowania i rozwiązywania

problemów dydaktyczno-wychowawczych uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do tych szkół.

Inicjatywa szkół specjalnych – sobota z ekspertem.

Szkoła jako placówka oświatowa

- Posiada i stosuje statut szkoły (WZO – zasady oceniania).
- Posiada koncepcję pracy (niezbędna w dobie wielu ofert)
- Realizuje wymagania Państwa w zakresie funkcjonowania szkoły (wymagania określone w rozporządzeniu o nadzorze pedagogicznym).
- Posiada plan nadzoru pedagogicznego. Nadzór pedagogiczny służy wyciąganiu wniosków i ew. zmianie.
- Posiada plan pracy szkoły (organizacja).

Szkoła jako placówka oświatowa

- **Prowadzi dokumentację przebiegu nauczania (np.: dzienniki zajęć, arkusze ocen).**
- **Posiada program wychowawczy, program profilaktyki.**
- **Realizuje podstawę programową (także zapisy dotyczące powinności nauczyciela, np. w zakresie pracy z dzieckiem niepełnosprawnym)**
- **Nauczyciele współpracują ze sobą i środowiskiem, indywidualizują pracę z uczniem i bardzo dobrze rozumieją istotę oceniania (tworzą wymagania edukacyjne).**

Szkoła jako ... przypadek

- **Posiada statut, ale go nie stosuje (WZO – zasady oceniania).**
- **Posiada koncepcję pracy** (często konkursowa oferta dyrektora) jednak podejmuje wiele działań, które nie są związane z realizacją koncepcji, zaniedbując tym samym plany długoterminowe.
- **Deklaruje**, że realizuje wymagania Państwa w zakresie funkcjonowania szkoły (wymagania określone w rozporządzeniu o nadzorze pedagogicznym). Typowe określenie „*my już wszystko zrobiliśmy*”.
- **Program wychowawczy** jest realizowany pomiędzy „wychowawczymi matematykami”,
- **Program profilaktyki** realizuje pedagog i firmy zewnętrzne.
- **Posiada plan nadzoru pedagogicznego** (dyrektor **zleca** ewaluację zespołowi nauczycieli – przygotowanie narzędzi, badanie, raport).
- **Posiada plan pracy szkoły** (organizacja nie zawiera zajęć specjalistycznych, rewalidacyjnych).

Szkoła jako ... przypadek

- **Prowadzi dokumentację** przebiegu nauczania (np.: dzienniki zajęć, arkusze ocen) i **wiele innej dokumentacji** (nieistotnej i nieprzydatnej).
- **Wyciąga wnioski do pracy jednak dotyczą one wszystkich poza nauczycielami szkoły** (rodzic musi ...).
- **Nauczyciele nazywają współpracą „kierowanie” dzieci na badania do poradni psychologiczno-pedagogicznej** (awans zawodowy).
- **Znaczna większość planów rozwoju zawodowego nauczycieli **nie zawiera rozwoju**** i nie jest oparta o **wymagania**, dot. szczególnie n-la dyplomowanego (opiera się natomiast o powinności, a wykonywanie zadań na rzecz oświaty to zdaniem n-li współpraca z pedagogiem szkolnym lub poradnią p-p).

Szkoła jako ... przypadek

- Dyrektor i nauczyciele **nie przyjmują informacji zwrotnej**, niechętnie słuchają pomysłów rodziców.
- Nauczyciele nie rozumieją istoty **indywidualizacji** pracy z uczniem i bardzo niewiele wiedzą o ocenianiu (wymagania edukacyjne).
- W szkole nie analizuje się sytuacji wychowawczych.
- W szkole jest mobbing.
- Szkoła zachęca rodziców dzieci „trudnych wychowawczo – ADHD, ” ale także z dużymi trudnościami w nauce **do „załatwienia” nauczania indywidualnego.**
- **Szkoła nie podejmuje działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w odniesieniu do ucznia objętego nauczaniem indywidualnym ze względu na zachowanie** (nie ma programu działań włączających dziecko w życie klasy).
- ...

Spostrzeżenia

Pedagog/psycholog szkolny:

- często organizuje pracę w taki sposób, iż spotyka się z dzieckiem interwencyjnie (tylko „gasi pożary”),
- rzadko prowadzi zajęcia zorganizowane (określone dni, godziny, zapis w dzienniku zajęć specjalistycznych),
- bardzo rzadko oferuje nauczycielom superwizję, bardzo rzadko nauczyciele korzystają z tej formy doskonalenia swojej pracy

Czy wiemy?

- Co to jest indywidualizacja pracy z uczniem?
- Co to są wymagania edukacyjne?
- Co to jest opis mechanizmów wyjaśniających funkcjonowanie dziecka (w opinii poradni p-p)?
- Co to są zalecenia poradni psychologiczno-pedagogicznej? Czego dotyczą zalecenia? Do kogo są kierowane? Dotyczą warunków czy wymagań edukacyjnych?

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 30 kwietnia 2007 r.

w sprawie warunków i sposobu **oceniania, klasyfikowania
i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania
sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych**

**(Dz. U. Nr 83, poz. 562 i Nr 130, poz. 906,
z 2008 r. Nr 3, poz. 9 i Nr 178, poz. 1097,
z 2009 r. Nr 58, poz. 475, Nr 83, poz. 694 i Nr 141, poz. 1150,
z 2010 r. Nr 156, poz. 1046 i Nr 228, poz. 1491,
z 2011 r. Nr 35, poz. 178 i Nr 179, poz. 1063,
z 2012 r. poz. 262
oraz z 2013 r. poz. 520)**

§ 6 ust. 1 rozporządzenia „o ocenianiu”

Nauczyciel jest **obowiązany indywidualizować** pracę z uczniem na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, **odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych** ucznia.

Co to jest indywidualizacja pracy z uczniem?

Rozporządzenie „o ocenianiu”

§ 4. 1. **Nauczyciele** na początku każdego roku szkolnego **informują uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o:**

- 1) **wymaganiach edukacyjnych** niezbędnych do uzyskania **poszczególnych śródrocznych i rocznych (semestralnych) ocen** klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;
- 2) sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
- 3) warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych.

§ 3 ust. 3 rozporządzenia „o ocenianiu”

DEFINICJA

Ocenianie wewnętrzne obejmuje:

1) formułowanie przez nauczycieli **wymagań edukacyjnych** niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych (semestralnych) ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych;

Co to są wymagania edukacyjne?

Przykład: .....

§ 6 ust. 1a rozporządzenia o ocenianiu

Nauczyciel jest obowiązany **dostosować wymagania edukacyjne** do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia posiadającego:

- orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego,
- orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania,
- opinię poradni p-p o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub inną opinię poradni p-p na podstawie tej opinii oraz ustaleń zawartych w PDW,
- oraz uczniowi nieposiadającemu orzeczenia lub opinii, który objęty jest pomocą p-p w szkole na podstawie ustaleń zawartych w PDW (§6.1a)

**Co to jest dostosowanie wymagań
edukacyjnych?**

Przykład?

.....

Rozporządzenie o zasadach działania poradni p-p

§ 4 ust 6 Opinia poradni zawiera:

...

- 5) diagnozę poziomu rozwoju, w tym indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych osoby, której dotyczy opinia, a także **opis mechanizmów wyjaśniających funkcjonowanie** tej osoby

Dyrektor

działania konieczne, wynikające z przepisów prawa

- Organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną. Powiadamia rodzica.
- Organizuje kształcenie specjalne.
- Analizuje stan, warunki udzielnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, kształcenia specjalnego.
- Ocenia efekty udzielnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, kształcenia specjalnego. Wyciąga wnioski.
- Udziela pomocy nauczycielom (obserwuje ich pracę i udziela porad, zaleceń, wskazuje sposoby doskonalenia zawodowego) i inspiruje ich do innowacji pedagogicznych
- Przedstawia wnioski i informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego radzie pedagogicznej.
- Dokonuje zmian organizacyjnych.

Nauczyciel

§ 19 ust. 2. **Nauczyciele, wychowawcy** grup wychowawczych oraz **specjaliści** w przedszkolu, szkole i placówce **prowadzą w szczególności:**

- 1) w przedszkolu - **obserwację** pedagogiczną zakończoną analizą i oceną gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna);
- 2) w szkole - **obserwację** pedagogiczną, w trakcie bieżącej pracy z uczniami, **mającą na celu rozpoznanie u uczniów:**
  - a) trudności w uczeniu się, w tym - w przypadku uczniów klas I-III szkoły podstawowej - ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się, lub
  - b) szczególnych uzdolnień;
- 3) w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej - **doradztwo** edukacyjno-zawodowe.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 30 kwietnia 2013 r.

w sprawie **zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej** w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
(Dz. U. poz. 532)

NAUCZYCIEL, WYCHOWAWCA, SPECJALISTA

§ 19 ust. 3 W przypadku stwierdzenia, że uczeń ze względu na potrzeby rozwojowe lub edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne **wymaga objęcia pomocą** psychologiczno-pedagogiczną, odpowiednio nauczyciel, wychowawca grupy wychowawczej lub specjalista **niezwłocznie udzielają uczniowi tej pomocy w trakcie bieżącej pracy z uczniem i informują o tym**, w przypadku szkoły - **wychowawcę klasy**.

Nauczyciel – wychowawca (dyr.)

§ 19 ust. 5 W przypadku stwierdzenia przez wychowawcę klasy lub dyrektora przedszkola lub placówki, że konieczne jest objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną **w formach** określonych w rozporządzeniu, odpowiednio **wychowawca klasy** lub **dyrektor** przedszkola lub placówki, **planują i koordynują udzielanie** uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym **ustalają** formy udzielania tej pomocy, okres ich **udzielania oraz wymiar godzin**, w którym poszczególne formy będą realizowane.

Formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach (w przedszkolach)

§ 7. 1.

- 1) klas terapeutycznych;
- 2) zajęć rozwijających uzdolnienia;
- 3) zajęć dydaktyczno-wyrównawczych;
- 4) zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;
- 5) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej - w przypadku uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych;
- 6) warsztatów;
- 7) **porad i konsultacji.**

Rozporządzenie „o kształceniu specjalnym w szkole ogólnodostępnej”

- § 6. 1. W przedszkolach i szkołach, **integracyjnych**, z oddziałami integracyjnymi **zatrudnia się dodatkowo nauczycieli** posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej **w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego.**
2. W przedszkolach i szkołach, **ogólnodostępnych**, za zgodą organu prowadzącego **można zatrudniać dodatkowo nauczycieli** posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej **w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych**, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Nauczyciel zatrudniony dodatkowo w celu współorganizowania kształcenia specjalnego (wspomagający, wspierający)

§ 6 ust 3 Nauczyciele „wspomagający”:

- 1) prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami zajęcia edukacyjne oraz wspólnie z innymi nauczycielami i ze specjalistami realizują zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie IPET;
- 2) prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami i ze specjalistami pracę wychowawczą z **uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym**;
- 3) uczestniczą, w miarę potrzeb, w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli oraz w zintegrowanych działaniach i zajęciach, określonych w programie, realizowanych przez nauczycieli i specjalistów;
- 4) udzielają pomocy nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne oraz nauczycielom i specjalistom realizującym zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie IPET, w doborze form i metod pracy z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 21 maja 2001 r.

w sprawie **ramowych statutów** publicznego przedszkola oraz
publicznych szkół

§ 5 ust. 2

Liczba uczniów w oddziale szkoły integracyjnej oraz w oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnej powinna wynosić od 15 do 20, w tym od 3 do 5 **uczniów niepełnosprawnych.**

Specjaliści zatrudnieni w szkole

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
z dnia 30 kwietnia 2013 r.**

**w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy
psychologiczno-pedagogicznej w publicznych
przedszkolach, szkołach i placówkach
(Dz. U. poz. 532)**

Rozporządzenie „o pomocy psychologiczno-pedagogicznej”

- § 22. 1. **O potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną informuje się** rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia.
- § 22 ust. 2 **O ustalonych dla ucznia formach, okresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz **wymiarze godzin**, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, **dyrektor** przedszkola, szkoły lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy, niezwłocznie informuje pisemnie**, w sposób przyjęty w danym przedszkolu, szkole lub placówce, rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia.

Cel kształcenia specjalnego

Cel kształcenia specjalnego

**Przygotowanie
dziecka/ucznia
do samodzielności
w dorosłym życiu**

CEL Pedagoga specjalnego,
Psychologa, Pedagoga
zatrudnionego w Poradni
Psychologiczno-Pedagogicznej

???

CEL Pedagoga specjalnego,
Psychologa, Pedagoga
zatrudnionego w Poradni
Psychologiczno-Pedagogicznej

**Ustrzec ucznia niepełnosprawnego
przed indywidualnym nauczaniem**

cd. Art. 71b. ust. 1 uoso

Kształcenie specjalne może być prowadzone w formie nauki w szkołach ogólnodostępnych, szkołach lub oddziałach integracyjnych, szkołach lub oddziałach specjalnych i ośrodkach (SOS-W, SOW, OR-W, MOW, MOS)

cd. Art. 71b. ust. 2 uoso

W zależności od rodzaju niepełnosprawności, w tym stopnia upośledzenia umysłowego, dzieciom i młodzieży organizuje się kształcenie i wychowanie, które stosownie do potrzeb umożliwia naukę w dostępnym dla nich zakresie, usprawnianie zaburzonych funkcji, rewalidację i resocjalizację oraz zapewnia specjalistyczną pomoc i opiekę.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej
wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego
w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977)

Szkoła oraz poszczególni nauczyciele podejmują działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości.

Nauczanie uczniów z niepełnosprawnościami, w tym uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, dostosowuje się do ich możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się.

Kształcenie specjalne - rozporządzenie MEN

z dnia 17 listopada 2010 r.

w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach **ogólnodostępnych lub integracyjnych**

(Dz. U. Nr 228, poz. 1490, z 2012 r. poz. 982 oraz z 2013 r. poz. 957)

z dnia 17 listopada 2010 r.

w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w **specjalnych** przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach

(Dz. U. Nr 228, poz. 1489, z 2012 r. poz. 981 oraz z 2013 r. poz. 958)

Zadania – szkół organizujących KS, szkoły zapewniają:

1. realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego;
2. odpowiednie, ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne;
3. **zajęcia specjalistyczne**, o których mowa w przepisach w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach;
4. inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia **rewalidacyjne (2,12)** i resocjalizacyjne;

5. przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu dorosłym.

6. W szkołach specjalnych także - integrację z rówieśnikami

Uczniowie niepełnosprawni

- Słabo widzący, niewidomi
- Słabo słyszący, niesłyszący
- Niepełnosprawność intelektualna (lekkie, umiarkowane, znaczne, głębokie upośledzenie umysłowe)
- Niepełnosprawność ruchowa, afazja
- Autyzm, zespół Aspergera

Niepełnosprawność sprzężona

Kategoryzacja niepełnosprawności – Ustawa dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

Art. 3. Ilekroć w dalszych przepisach jest mowa bez bliższego określenia o:

18) **niepełnosprawnościach sprzężonych** - należy przez to rozumieć występowanie u dziecka niesłyszącego lub słabosłyszącego, niewidomego lub słabowidzącego, z niepełnosprawnością ruchową, z upośledzeniem umysłowym albo z autyzmem co najmniej jeszcze jednej z wymienionych niepełnosprawności.

Podstawa programowa

- **Uczeń niesłyszący, słabo słyszający, niewidomy, słabo widzący, z niepełnosprawnością ruchową, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, z autyzmem – obowiązuje podstawa programowa kształcenia ogólnego**
- **Uczeń z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym - obowiązuje inna podstawa programowa kształcenia ogólnego**

Opieka nad uczniami niepełnosprawnymi

1. **Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka niepełnosprawnego**
2. **Odroczenie od obowiązku szkolnego do 10 roku życia (od 1.09.2014 – do 8 roku życia)**
3. **Rewalidacja**
4. **Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (IPE-T)**
5. **Zespołowe decyzje nauczycieli**
6. **Dostosowanie wymagań edukacyjnych, warunków**
7. **Nauka do 24 roku życia**
8. **Wydłużenie etapu edukacyjnego**
9. **Dowóz do szkół i placówek**
10. **Nauczanie „domowe”**
11. **Wsparcie nauczycieli pracujących z uczniami niepełnosprawnymi (pp-p, odn, sos-w)**
12. **Dostosowanie warunków sprawdzianu/egzaminów zewnętrznych (OKE)**
13. **„Normalne” świadectwa**

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
z dnia 7 lutego 2012 r.
w sprawie ramowych planów nauczania
w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204)

§ 5. 1. Dla uczniów niepełnosprawnych oraz uczniów szkół w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich **można przedłużyć okres nauki na każdym etapie edukacyjnym o jeden rok**, zwiększając proporcjonalnie wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

§ 5. 2. Decyzję o przedłużeniu okresu nauki uczniowi niepełnosprawnemu podejmuje rada pedagogiczna, po uzyskaniu pozytywnej opinii zespołu, którego zadaniem jest planowanie i koordynowanie udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o którym mowa w przepisach w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, oraz zgody rodziców ucznia.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
z dnia 7 lutego 2012 r.
w sprawie ramowych planów nauczania
w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204)

§ 5. 3. Decyzję o przedłużeniu okresu nauki uczniowi szkoły w zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich podejmuje dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej.

§ 5. 4. Decyzje, o których mowa w ust. 2 i 3, podejmuje się nie później niż:

- 1) w przypadku szkoły podstawowej - **do końca lutego danego roku szkolnego odpowiednio w klasie III i klasie VI;**
- 2) w przypadku gimnazjum oraz **szkoły ponadgimnazjalnej - do końca lutego w ostatnim roku nauki w gimnazjum lub szkole ponadgimnazjalnej.**

Dziecko niepełnosprawne w szkole

Kto ma problem?

Dziecko niepełnosprawne

kto ma problem?

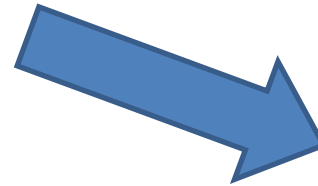
Dziecko
ma
problem
w nauce?

Rodzice
mają
problem
ponieważ
dziecko
ma
trudności
w nauce?

Nauczyciel
ma problem

Dziecko niepełnosprawne

kto ma problem?

Dziecko
ma
problem
w nauce?

Rodzice
mają
problem
ponieważ
dziecko
ma
trudności
w nauce?

**Nauczyciel
ma problem**

W szkole, w kształceniu specjalnym

dziecko nie ma problemu

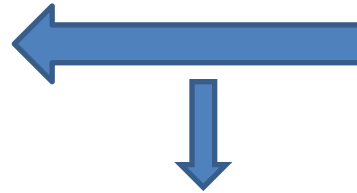
Rodzic **nie ma** problemu

Problem ma (lub nie) NAUCZYCIEL

**Rodzic otrzymuje od nauczyciela
informację o osiągnięciach szkolnych i
planach dotyczących dalszej edukacji
dziecka (strefa najbliższego rozwoju)**

Nauczanie a ocenianie

Podstawa programowa
Program nauczania
Treści nauczania
(Zima w mieście)

**NAUCZANIE-
UCZENIE SIĘ**

Kasia , Zosia, Tomek, Ania, Janek, Ola, Anna, Dagmara, Jola, Kuba,
Beatrycze, Kacper, Kinga, Natałka, Ludwik

Różne zadania w ramach pracy samodzielnej i ocenianie
(skala 1-6 lub opisowo) w oparciu o dostosowane wymagania edukacyjne

Wypracowanie o zimie: Kasia , Zosia, Tomek, Ania, Kinga

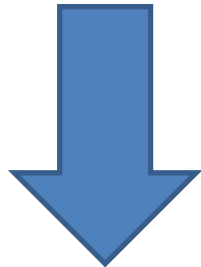
Odpowiedź na pytania dotyczące zimy: Janek, Ola, Anna, Dagmara, Jola, Kuba,
Beatrycze, Kacper

Rozsypanka wyrazowa, zdaniowa o zimie: Kasia , Zosia, Tomek, Ania

Dobieranie ubrań do pory roku: Natałka, Ludwik

I sposób

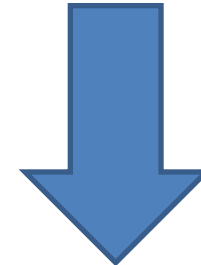
Zajęcia edukacyjne

Praca domowa

II sposób

**Przygotowanie
do zajęć**

**Zajęcia
edukacyjne**

Postawy nauczycieli - niszczące

- Nie dasie
- Tak, ale ...
- Meteor (... a co powiedzą inne dzieci, ... a co będzie jak spadnie meteor ...)
- Stosuje definicję ABSURDU (robi w kółko to samo, a oczekuje innych, różnych rezultatów)

Postawy nauczycieli - budujące

- Wiedzą, że doświadczenie się nie dziedziczy i pozwalają dziecku działać samodzielnie
- Czekają, aż poprosi o pomoc.
- Przygotowują dziecko, aby umiało poprosić o pomoc.
- Szanują dziecka NIE.
- Jak nie wiedzą co mają robić to ... zachowują się przyzwoicie i grzecznie.
- Stracili „boski pierwiastek”.
- Czytają książki dla dzieci.
- Organizują proces uczenia się (postawa, wszechstronna wiedza, cele, zadania, działanie, ewaluacja, zmiana, postawa, ...).
- .....

Dziecko niepełnosprawne

**Zespół nauczycieli określa zakres i kierunki
pracy z dzieckiem**

IPE-T

Dokumentacja obowiązująca w szkole:

dziennik pedagoga, psychologa szkolnego, dziennik zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i specjalistycznych lub innych zajęć

Działania nauczyciela:

dostosowanie wymagań edukacyjnych

Obowiązująca dokumentacja

**Rozporządzenie
Ministra Edukacji Narodowej i Sportu
z dnia 19 lutego 2002 r.**

**w sprawie sposobu prowadzenia
przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki
dokumentacji przebiegu nauczania,
działalności wychowawczej i opiekuńczej
oraz rodzajów tej dokumentacji**

(Dz. U. Nr 23, poz. 225, z 2003 r. Nr 107, poz. 1003
z 2009 r. Nr 116, poz. 977
oraz z 2010 r. Nr 156, poz. 1047)

§ 10 ust 1 dokumentowanie

Przedszkole, szkoła i placówka **prowadzą** odpowiednio **dzienniki zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i specjalistycznych oraz innych zajęć**, które nie są wpisywane odpowiednio do dziennika zajęć przedszkola, dziennika lekcyjnego, dziennika zajęć w świetlicy i dziennika zajęć wychowawczych, jeżeli jest to uzasadnione koniecznością dokumentowania przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej.

§ 10 ust 2 - dokumentowanie

Do dzienników zajęć, o których mowa w ust. 1, **wpisuje się** w porządku alfabetycznym nazwiska i imiona odpowiednio uczniów lub wychowanków, **indywidualny program pracy z uczniem** lub wychowankiem, **a w przypadku zajęć grupowych - program pracy grupy, tematy** przeprowadzonych zajęć, **ocenę postępów i wnioski** dotyczące dalszej pracy, oraz odnotowuje się obecność uczniów lub wychowanków na zajęciach.

§ 18 - dokumentowanie

Pedagog, psycholog, logopeda lub doradca zawodowy zatrudniony odpowiednio w przedszkolu, szkole lub placówce **prowadzi dziennik, do którego wpisuje tygodniowy plan swoich zajęć, zajęcia i czynności** przeprowadzone w poszczególnych dniach, imiona i nazwiska dzieci, uczniów lub wychowanków objętych różnymi formami pomocy, w szczególności pomocy psychologiczno-pedagogicznej, oraz informacje o kontaktach z osobami i instytucjami, z którymi pedagog, psycholog, logopeda lub doradca zawodowy współdziała przy wykonywaniu swoich zadań.

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Sportu z dnia 30 kwietnia 2007 r.

**w sprawie warunków i sposobu oceniania,
klasyfikowania i promowania uczniów
i słuchaczy oraz przeprowadzania
sprawdzianów**

i egzaminów w szkołach publicznych

§ 2, 3, 4, 6

(Dz. U. Nr 83, poz. 562 i Nr 130, poz. 906,
z 2008 r. Nr 3, poz. 9 i Nr 178, poz. 1097,
z 2009 r. Nr 58, poz. 475, Nr 83, poz. 694 i Nr 141, poz. 1150
oraz z 2010 r. Nr 156, poz. 1046 i Nr 228, poz. 1491
oraz z 2011 r. Nr 35, poz. 178 i Nr 179, poz. 1063)

- **Ocenianie wewnętrzne obejmuje: formułowanie przez nauczycieli wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych (semestralnych) ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych (§3)**
- **Wymagania edukacyjne wynikają z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania uwzględniających tę podstawę (§2)**

- **Nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych (semestralnych) ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania (§4)**
- **Nauczyciel jest obowiązany indywidualizować pracę z uczniem na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia (§6.1)**

Nauczyciel jest obowiązany dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia posiadającego:

- **orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego,**
- **orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania,**
- **opinię poradni p-p o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub inną opinię poradni p-p na podstawie tej opinii oraz ustaleń zawartych w PDW,**
- **oraz uczniowi nieposiadającemu orzeczenia lub opinii, który objęty jest pomocą p-p w szkole na podstawie ustaleń zawartych w PDW (§6.1a)**

Rozporządzenia o organizowaniu kształcenia specjalnego w szkołach

Zespół nie rzadziej niż raz w roku szkolnym dokonuje okresowej wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, uwzględniając ocenę efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniowi oraz, w miarę potrzeb, dokonuje modyfikacji programu.

Zajęcia rewalidacyjne

§ 3. 2. rozporządzenie – stare ramowe plany nauczania

W szkolnym planie nauczania należy dodatkowo uwzględnić dla uczniów niepełnosprawnych, w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczniów, następujące zajęcia rewalidacyjne:

- 1) korekcyjne wad postawy,
- 2) korygujące wady mowy,
- 3) orientacji przestrzennej i poruszania się,
- 4) nauki języka migowego lub innych alternatywnych metod komunikacji,
- 5) inne, wynikające z programów rewalidacji.**

IPE-T

- 1. zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia (zasady, metody, formy, treści, środki dyd.);**
- 2. zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, w tym w przypadku ucznia niepełnosprawnego – zakres działań o charakterze rewalidacyjnym,**

Uczeń niepełnosprawny

**Zintegrowany zakres
działań nauczycieli**

**Zakres i sposób
dostosowania wymagań
edukacyjnych**

Uczeń niepełnosprawny

Zintegrowany zakres działań nauczycieli

Organizujemy sytuacje edukacyjne, w których uczeń będzie mógł nawiązywać relacje z rówieśnikami.

Organizujemy pracę grupową, w parach. Wykorzystujemy zainteresowania ucznia do planowania zadań

Proponujemy zadania pozwalające w jak największym stopniu ćwiczyć zaburzone funkcje (np.: czytanie ze zrozumieniem)

Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych

Zadajemy pracę domową tak, aby uczeń mógł ją samodzielnie odrobić.

Indywidualizujemy zadania w czasie pisemnych sprawdzianów.

Uczeń pisze sprawdziany razem z rówieśnikami, ale ocenę otrzymuje dopiero po dodatkowym sprawdzeniu wiedzy.

IPE-T

3. **formy, sposoby i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej** oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane,
4. **zajęcia rewalidacyjne i resocjalizacyjne oraz inne zajęcia** odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów;
5. **zakres współpracy** nauczycieli i specjalistów **z rodzicami** uczniów w realizacji zadań -
  - **REALIZACJI ZALECEŃ WSKAZANYCH W ORZECZENIU,**

IPE-T

- 6. Działania wspierające rodziców dziecka/ucznia** *(zgodnie z rozporządzeniem w sprawie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej polegające na wspieraniu rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększania efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów).*
- 7. zakres współdziałania** z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

Dziękuję za uwagę